

૩ ભૂમિ સમસ્યાઓ એટલે શું ? ભૂમિ સમસ્યાનાં કારણોની ચર્ચા કરો. ૧૨

અથવા

૩ બેકારીની વ્યાખ્યા આપી, ગ્રામીણ બેકારી નિવારણના કાર્યક્રમોની ચર્ચા કરો. ૧૨

૪ નિરક્ષરતાનો અર્થ આપી, ગ્રામીણ સમાજમાં શિક્ષણનું મહત્ત્વ દર્શાવો. ૧૨

અથવા

૪ ભારતમાં અમલી બનેલ લક્ષ્યાંકિત કાર્યક્રમોની સંક્ષિપ્તમાં રૂપરેખા આપો. ૧૨

૫ ટૂંકી નોંધ લખો : ૬+૬

(અ) ગામઠું એક સ્વપર્યાપ્ત એકમ તરીકે

(બ) સ્થળાંતરની સામાજિક અસરો.

અથવા

(અ) ભૂમિ સુધારા માટે લેવાયેલ સરકારી પગલાં ૬+૬

(બ) ગ્રામીણ ગરીબી નિવારણના કાર્યક્રમો.

૬ નોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૫+૫

(૧) ગ્રામીણ કુટુંબનાં કાર્યો

(૨) જજમાની વ્યવસ્થાનાં બદલાતાં પાસાં

(૩) દેવાના પ્રકારો

(૪) સહકારી પ્રવૃત્તિ અને ગ્રામ સશક્તિકરણ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1
(2) Short answers of question no. 1 is compulsory.
(3) The marks of each question are indicated on the right side.
(4) Attempt all questions.

- 1 Give short answers of following questions : 12
- (i) What is the significance of Rural sociology in the removal of rural problems?
 - (ii) Which are the main aspects of rural religion?
 - (iii) Give two examples of rural technology.
 - (iv) Who is bonded labour?
 - (v) Give the meaning of public empowerment.
 - (vi) State any two impacts of illiteracy.

- 2 State the emergence and development of Rural Sociology in independent India. 12

OR

- 2 Define 'Village' and explain the nature of rural society. 12
- 3 What are Land Problems? Discuss causes of land problems. 12

OR

- 3 Define unemployment and discuss rural unemployment removal programmes. 12
- 4 Give the meaning of illiteracy and indicate significance of education in rural society. 12

OR

- 4 Briefly give an outline of targeted programmes implemented in India. 12
- 5 Write short notes : 6+6
- (a) Village as a Self Sufficient Unit.
 - (b) Social Impacts of migration.

OR

- (a) Taken steps by Government for Land reforms. **6+6**
- (b) Programmes for removal of rural poverty.

6 Write notes : (any two) **5+5**

- (i) Functions of a rural family
- (ii) Changing aspects of the Jajmani system
- (iii) Types of credit
- (iv) Cooperative activity and rural empowerment.
-